

קרן פורטלנד: הפיתוח הכלכלי שמוביל לגיוון תעסוקתי

פיתוח התחום הרפואי - טכנולוגי באזור הצפון והקמת חברות הפועלות בתחום הוא אחד המיזמים היצירתיים אותם מובילה קרן פורטלנד. סיפורה של הקרן הפועלת לשילוב אוכלוסיות מגוונות בשוק העבודה, בדגש על תחומי ההיי-טק, ופיתוח מנועי צמיחה אזוריים

אסף לבנון, בשיתוף קרן פורטלנד

אימן סייף, שי פוליקר, ראש עיריית סחנין ופרויקטור מקומי בצפון | צילום: באדיבות MEDX

השיח מוואפק טריף ונכבדי העדה הדרוזית בביקור ב"לוטוס" עם רמי שוורץ מנכ"ל קרן פורטלנד | צילום: קרן פורטלנד

לשלב אוכלוסיות מוחלשות בכלכלת ישראל. זוהי המטרה בה' הידיעה של קרן פורטלנד. כבר 20 שנה שהארגון, שאינו למטרת רווח, עמל על הכנסת עובדים ועובדות מהפריפריה למחזור הרם של עולם התעסוקה הישראלי. כיום שמה הקרן דגש רב על סיוע לאוכלוסייה ערבית מצפון הארץ ומפעילה פרויקטים שונים כדי לחבר בין עובדים פוטנציאליים מהאזור למעסיקים בתחום ההיי-טק. כך, למשל, יוזמות "פורסא" ו"לוטוס" של הקרן שילבו 132 ערבים ישראלים, רובן המכריע נשים, בחברות טכנולוגיה, בהן הם עובדים כמפתחי ומפיחי תחנות תוכנה. עד סוף 2022 מתכננת הקרן לחצות את רף ה-200 מועסקים בהיי-טק ואת רף ה-400 בסוף 2023.

"זה אולי נשמע מעט, אבל לפי נתונים הרשמיים של רשות החדשנות בשנה שעברה השתלבו בכל המדינה כ-200 עובדי היי-טק מהחברה הערבית. כך שההגעה שלנו למספר כזה תוך שנתיים-שלוש של עבודה היא הישג משמעותי", אומר אימן סייף, שותף בכיר בקרן פורטלנד. לצידו של סייף שותפים בקרן ר"ד נסרין חדאד חאג'יחיא, עינת מקמורי והמנכ"ל רמי שוורץ. ביחד הם מובילים את פעילות הקרן בשני כיוונים עיקריים: הראשון הוא, כאמור, שילוב אוכלוסיות מוחלשות בשוק העבודה, עם דגש על תחומי ההיי-טק והשני הוא פיתוח מנועי צמיחה אזוריים, שלבסוף מביא את אותה התוצאה: יותר מועסקים מהאזור במקצועות טכנולוגיים.

איתור מנוע צמיחה אזורי

"לייצר מנוע צמיחה זה לקחת אזור גיאוגרפי מסוים, לעשות לו ניתוח מעמיק של חוזקות וחולשות ולזהות מהם הכוחות בהם ניתן להשתמש, כאילו שירימו את המקום", מסביר סייף ונותן כדוגמה פרויקט של קרן פורטלנד בבקעת סכנין, אזור בפריפריה הרחוקה של הצפון המאוכלס ביהודים ובערבים. "הבאנו את ראשי הרשויות הערבים והיהודים לוועדת היגוי משותפת ואליהם צירפנו אנשי עסקים", הוא מספר. "במהלך שנה של עבודה מעמיקה ורצינית הגענו למסקנה שאשכול הבריאות, עם דגש על תחום המד-טק, הוא מנוע צמיחה של האזור. יש באזור הזה כ-3,000 בוגרי מקצועות המדעים, רובם בוגרי הטכניון. עוד גילינו שישנו אחוז מאוד גבוה של בוגרי רפואה וכן רבים העוסקים בתחום הפרה-רפואי. יותר מ-80% מהרוקחים נמצאים באזור הצפון. ההבנה שיש כאן כוח אדם נהדר בתחום הרפואי והטכנולוגי הביאה אותנו לבחור בבריאות ובמד-טק כמנוע צמיחה של האזור".

מה המשמעות של כך בפועל? מה עושים בשטח? "הקרן מביאה לאזור שירותים רפואיים שלא

החשובים ביותר בתחום הרפואי. עולם המכשור הרפואי הוא מולטי-דיספלינרי. יש בו צורך במורחבים בסוגים שונים של הנדסה, ידע במדעי החיים כולל רפואה, ביולוגיה, מיקרוביולוגיה וכו' ובמגוון מקצועות תומכים: אנשי רגולציה, אופרציה, ייצור. המגוון הרחב הזה מוזמן גיוון תעסוקתי, אנשים שונים שיעבדו ביחד. אנחנו מוצאים בצפון כר פורה לענות על הצורך הזה".

בארבע השנים האחרונות השקיעה חממת MEDX ב-12 חברות מכשור רפואי. השותפים של החממה הם חברת Boston Scientific, שהיא מחמת שת חברות המכשור הרפואי הגדולות בעולם, שני משקיעים פיננסיים: קרן CBG ו-MEDX Ventures ובית החולים שיבא. עוד יש לחממה הסכם שיתוף פעולה אסטרטגי עם חברת West Pharma, העו"קת כמכשור מעביר תרופות לביש (Injectable Wearable). "הפעילות שלנו היא לאתר רעיונות מוצלחים בתחום המכשור הרפואי ולהפכם לחברות פעילות עם מוצר במשך שנתיים ובתקציב של כמיליון דולר", מסכם פוליקר. "החממה בסכנין תקבל את אותם השירותים שנותנת חממת מדקס באזור המרכז: השקעה של כמיליון דולר למיזם ותמיכה מאוד קרובה של הצוות. כבר התחלנו בכך והחברות הראשונות כבר מגיעות לשם. אנחנו מאוד מרוצים מהאקו-סיסטם שגילינו בצפון ובשלב הבאים נשכור עובדים מהאזור. הכוונה היא לבנות את המרכז בסכנין כאבן שואבת ליוזמים, שיקבלו מגוון של שירותים שיאפשרו להם להפוך רעיון למציאות. החיבור הזה יכול ליצור הרבה מאוד דברים טובים".

לפרטים: Innovation.Sakhnin@portlandtrust.org.il

בשיתוף קרן פורטלנד

סקות מטעמנו זכו בהן. זה Win-Win לכל הצדדים: המעסיק, העובדים והמדינה, שתומכת רבות בפעילות שלנו, עם תמיכה ממשלתית בפרויקטים השונים. הפרויקטים של קרן פורטלנד זוכים לתמיכה ולגיבוי ממשלתיים בשל העובדה שפרויקטים אלו משרתים את הממשלה בהשגת המטרות הלאומיות כגון שילוב תעסוקתי של אוכלוסיות מוחלשות ופיתוח כלכלי אזורי. בנוסף, באמצעות הפרויקט של קידום מנוע צמיחה של מד טק הצלחנו להתחיל את חממת בתי החולים בצפון על הסכם עקרונות של שיתוף פעולה לעידוד יזמות וסטארט-אפסטים מהאזור. ישנם גופים נוספים שהבאנו ואנו עובדים על הבאת חברות בינלאומיות שיהיו שותפות למיזמים השונים".

"להתקשרות עם קרן פורטלנד היו שתי מטרות", אומר שי פוליקר, מנכ"ל חממת מדקס: "ראינו חובה לצרף אוכלוסיות שעד היום היו מחוץ למעגל הצר של עולם ההיי-טק הישראלי. המטרה השנייה היא לרתום רעיונות וכישרונות בתחום המכשור הרפואי מהאזור עבור המאמצים שלנו ולהקים ביחד חברות בצפון. באמצעות שיתוף הפעולה עם קרן פורטלנד נפגשנו עם בתי החולים בחיפה, בטבריה ובנהריה. בחודשים האחרונים התחלנו לעשות איתם פעילות ייזום ואנו כבר רואים שבחרנו נכון. התרומה של קרן פורטלנד, ההיכרות שלה עם השטח - היוזמים, בתי החולים, השלטון המקומי - הינה מכפיל כח בחשיפה לצפון. אחרי שנים בהן פעלנו רק מהמיטה שלנו באור יהודה - אנחנו בדרך לייצר עבודה משמעותית בשלוחה שלנו בסכנין".

מה בתכנון?

"ייזום של חברות שיפעלו מהשלוחה בסכנין, שיתוף פעולה עם בתי חולים ועם חברות מכשור רפואי בינלאומיות במטרה לתת מענה לצרכים

היו בו קודם. מכבי שירותי בריאות, למשל, הקימה בו פעילות של מרכזים רפואיים מתקדמים. ישנה גם יוזמה של יום מקומי שפתח בית חולים פרי-טי לניתוחים אמבולטוריים. בתחום המד-טק אנו עובדים על הבאת חברות טכנולוגיות לאזור כדי שיפתחו סניפים, יתחילו פעילות, ויעסיקו עובדים מהאזור. כרגע אנו נמצאים בשלבים מתקדמים עם כמה חברות כאלו. פעילות נוספת היא עידוד סטארט-אפים בעולמות הללו. זה מה שהביא לכאן את חממת MEDX, שהקימה איתנו שלוחה בסכנין ועו"קת מרת לרכו פה פעילות חשובה שלה. כך אנו מנסים לייצר אקו-סיסטם שלם. עכשיו זו חממה, בעתיד יהיה גם מרכז חדשנות ויוזמות ואקסלרטור החלום שלי הוא שיוקם בסכנין פארק היי-טק המתמחה במדעים, בריאות ורפואה. הוא יהיה כתובת לחברות בינלאומיות וייצר מקומות עבודה ליהודים ולערבים החיים כאן. זה החזון וזו התוכנית".

יזמות כמנוף לגיוון תעסוקתי

כשמדובר בשילוב תעסוקתי של אוכלוסיות מוחלשות שמה כיום קרן פורטלנד דגש רב על האוכלוסייה הדרוזית, תוך מתן תשומת לב מיוחדת לנשים דרוזיות. פרויקט "לוטוס" הפועל מדאלית אל-כרמל מציב Hub בו עובדות נשים לאחר שעברו הכשרה ייחודית. חברות היי-טק מעסיקות אותן מרחוק, תוך כדי שהעובדות שומרות על קשר הדוק עם המעסיק ועם הקולגות הנמ"צאים במטה החברה. "בנתון 132 ההשמות שהוכיחתי 72% הן נשים", אומר סייף. "ונתון חשוב נוסף הוא העובדה שכ-85% מהמשרות הללו היו בכלל אמורות לעבור אל מחוץ לישראל, למוקדי Low Cost. כתוצאה מהאינטראקציה שלנו עם המעסיקים, המשרות נשארו בארץ והמועסקים והמוע-